СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 58. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 12. марта, 1925. — VOL. XXXIII. No. 58. Jersey City, N. J., Thursday, March 12, 1925. THREE CENTS

Сенат відкинув номінацію нового міністра суду.

ВАШИНГТОН, 10. марта. — Сенат не приняв нині до відома номінації Чарлза Ворена на становище генерального прокуратора (міністра судівництва).

Поступок сенату був тяжким ударом для уряду. Стався він зовсім несподівано. Републиканська більшість знала, що справа прийде під розвагу сенату, але вони були певні, що за номінацією заявиться більшість сенаторів, бо за номінацією обіцявся голосувати навіть демократичний сенатор Овермен. Коли прийшло до голосовання, однак, за номінацією заявилося 40 сенаторів, а проти номінації теж 40. Колиб президент палати, а віцепрезидент Злучених Держав, Чарлз Дос, вів нарадами, він певно бувби рішив у користь Ворена. Але Доса ще не було, а тут сенатор Волш поставив внесок, щоби справу відложити на все. Републиканці сподівалися, що за внеском заявиться те саме число голосів, що за номінацією та що тимчасом наспіє до сенату Дос, котрого повідомлено телефонічно про ситуацію. Заким однак Дос обняв провід, сенатор Овермен перейшов до противників Ворена, так що за відложеннем справи заявилося 41, а проти 39 сенаторів. Справу отже відложено.

Се є перша поважна програна уряду в новім конгресі. Відкиненнєм міністра, іменованого президентом, в Америці дуже рідкий случай. Послідний подібний случай трафився ще в 1868 році. Здається, президент Кулидж уже не буде предкладати Ворена до затвердження, але найменує нового чоловіка на уряд міністра суду.

КУЛИДЖ ЗА ВИКИНЕННЄМ ПОСТУПОВЦІВ.

ВАШИНГТОН, 10. марта. — Президент Кулидж висловив своє одобренне для републиканської партії та що лишень вона повинна брати відвічальність за урядованне.

ЗА ЗАОСТРЕННЄМ ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 10. марта. — Стейтова леґіслятура ухвалила нині закон про виконуванне прогибіційного закона конґресу.

Проти закона заявилися демократи та 11 републиканців.

ХОЧУТЬ НАРОДНОГО ГОЛОСОВАННЯ В СПРАВІ ДІТОЧОЇ ПРАЦІ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 10. марта. — Сенат стейтової леґіслятури ухвалив віддати під народне голосованне питанне, чи конституцію Злучених Держав треба так змінити, щоби конґрес має право видавати закони про діточу працю по фабриках.

ТОРНАДО В ЗАХІДНИХ СТЕЙТАХ.

ВОРСО. Индіяна, 10. марта. — Два північні повіти стейту Индіяни навістило нині страшне торнадо. Вітрюга повалила богато фармерських будинків та наробила шкоди на 115,000 долярів.

Про подібне знищенне доносять теж з міста Перис, в стейті Илинойсі.

ЗНИЖАЮТЬ РОБІТНИЧУ ЗАПЛАТУ.

ПИТСБУРГ, 10. марта. — Вуглеве підприємство Консолидейшен Ковл Ко., одна з найбільших вуглевих компаній у світі, знижила своїм робітникам заплату о 25 процентів.

НАФТЯР ХОЧЕ ПРОДАТИ НАФТОВІ ТЕРЕНИ ЗА 125 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 10. марта. — Відомий з федеральних процесів нафтяр Догені навязав з другими нафтярами переговори щодо продажи всіх своїх нафтових теренів в Мексику, які варта після нього 125 міліонів долярів.

БУВШИЙ МІНІСТЕР НЕ ХОЧЕ ЗІЗНАВАТИ.

ШЕЇН, Вайоминг, 10. марта. — Адвокати Алберта Фола, бувшого міністра внутрішних справ у кабінета президента Гардинга, заявляють, що Фол, котрого завізвано на нафтову росправу на слідуючий тиждень, відмовить всіх зізнань на тій основі, що він не захоче стягати на себе небезпеки карного процесу.

З огляду на те, федеральні адвокати поробили вже заходи, щоби завізвати на процес яко свідка Милтона Еберґардта, зятя та спільника Фола.

ВІЩУЄ ВІДБУДОВУ НІМЕЧЧИНИ.

НЮ ЙОРК, 10. марта. — Аленсон Гавтон, бувший американський амбасадор до Німеччини, що став недавно амбасадором в Англії, заявив на основі своїх спостережень в Німеччині, що Німеччина скоро піднесеться та стане світовою силою. Після нього не буде вона, однак, вже більше мілітарною силою.

ЗАБОРОНЯЮТЬ МУЧИТИ ПІДОЗРІЛИХ О ЗЛОЧИНИ.

МОНТПЕЛІЕР, Вермонт, 10. марта. — Стейтова леґіслятура ухвалила закон забороняючий „третий степен" („терд дігрі"), себто мученя поліцією людий, підозрілих в злочині. Після сього закона, копія того закона має бути прибита в комнатах, де ведеться слідство, щоби вязники знали про свої права.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ІМІҐРАЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 10. марта. — Секретар праці Дейвис скликав конференцію іміґраційних урядників, щоби застановитися над способами замкнення границі Канади та Мексика для перекрадаючихся іміґратів.

ВІДНОВЛЕНА „ТАЙНА ВЕЧЕРА" ЛЕОНАРДА ДА ВІНЧІ.

„Тайну вечеру" славного італійського маляра Леонарда да Вінчі вважали вже пропавшою, бо краски наслідком вогкости облітали зі стіни. Тепер „Коріере делле Зера" звідомляє, що медіолянському професорови Сільветрієви після 5 місячних трудів удалося поправити образ. Відлучені части образу на ново прикріпив, риси вирівнав, плями усунув і цілий образ обмив. При праці натрапили на спід (підставу) малюнка оригінала, й так пізнали, якою методою послугувався Леонар дда Вінчі при малюванні.

РЕКОРД У САМОВБИЙСТВАХ

Віденське ратункове товариство записало за один місяць січень ненадійний рекорд. Минулого року, цебто в 43-ому році істнування, мусіло товариство інтервеніювати в випадках самовбивства найбільше 40—50 разів місячно. Тимчасом у місяці січні 1925 року покликано товариство 149 разів у випадках самовбивства і замірах самовбивства. Мотиви самогубства були, наскільки можна було ствердити, такі: незгода в родині (18), безробіття (16), нещаслива любов (7), недуга (6), брак мешкання (1), фінансова руїна (1), страх перед зловленнєм (1). Решта випадків зводяться до загальних причин.

ЦІЦЕРОНОВА „ГОСПОДАРКА"

Вчені на основі старинних джерел доказують, що староримський державний муж і бесідник Ціцеро не був добрим господарем. Не вмів спекулювати, а навіть приходилося жити з ласки приятелів. Розходів ма більше, як приходів. Головно тому, що мусів платити довги за марнотратного сина, конедушну жінку й чоловіка своєї дочки Тулії. Студіювання й політична партія коштувала Ціцерона дуже богато.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Щодня почта приносить кількадесять листів з проектами. Переважна часть тих проектів є тільки повторенням того, що вже було кілька разів напечатане в „Свободі". На поміщення всіх дописів не вистарчають сторінки нашого часопису. Длятого ми просимо, щоби члени подавали від тепер тільки такі проекти, яких еще не було, а ті, що вже їх поприсилали, щоби були терпеливими і вибачили. Ми хочемо вдоволити усіх після нашої найлучшої змоги.

ДУША СВЯЩЕНИКА ВВІЙШЛА В ДІВЧИНУ?

Еспанські часописи обговорюють широко припадок реінкарнації в звязи з чудотворним виліченням тяжко хорої.

В еспанському селі Сан Жордже жила молода дівчина, Мануеля Фрага. Її лікарі вже давно покинули з причини неулічимої чахотки. Дівчина, висохла в ліжку, тратила щораз більше силу з дня на день. Відживлялася лише молоком, бо ніщо иншого не всилі була їсти. Ужкдої хвилі сподівалися її смерти. І ось нечайно сталося щось невияснене. Одного дня Мануеля пробудилася з рожевими щоками, зажадала звичайної поживи й з апетитом зїла порцію мяса й ярини. Вже слідуючого дня встала з постелі, почала ходити, сили вертали її з години на годину.

Скоро розійшлася вістка про це чудотворне виліченне. Багато сусідів відвідували Мануелю. Люди не мало счудувалися, коли почули, що нараз добре знана їм дівчина, лише дуже мало образована, говорить по латински й виголошує проповіди, каже шанувати божі заповіди і не робити ніщо проти наук Христових. Один із присутніх зі здивуванням спитав дівчину, відкіля в неї таке знаннє. Дівчина відповіла: „Я священик Орті Ґуеіра". Коли їй відповіли, що вона є дівчиною Мануелею Фраґа, почули її відповідь: „Так, я пригадую собі цю дівчину". Вістка про цю чудотворну переміну молодої дівчини в ученого священика, роїлася лискавкою. Крім сусідів почали приходити паломники з близьких і дальших місцевостий. Дівчина виголошувала до них проповіди, які робили на присутних велике враження. Місцеві священики ствердили, що рік тому в місцевости Гавана помер священик, який звався Орті Ґуеіра. Розглянули дівчинку й виявилося, що вона має тепер усе знання покійного священика, а по еспански говорить із замітно чужим акцентом. Віруючі люди з села Сан Жордже вірять сильно, що Мануеля Драґа померла, а душа священика Орті Ґуеіра ввійшла в її тіло.

МІСТО 8 ЧАСІВ ТЕОДОРИКА ВЕЛИКОГО.

„Тамп" звідомляє, що недалеко монастиря в Альбанії) відкрили останки надбережного торговельного міста, яке мабуть зруйнував Теодорик Великий король східних Готів. Є там доми, крамниці святині, купальні й останки малого театру. Це докази, що там у тих часах була висока культура.

ДОРІЖНЯ.

В італійській часописі „Ресто дель Карліно" подає М. Фльора (з нагоди великого й скорого зросту цін в Італії) статистику зросту цін у всіх державах від 1913 року. За підставу цін узяв 100. І найшов, що доріжня настільки більша є як перед війною. Ціни підскочили: Німеччина 135.—, Злучені Держави 149.—, Канада 152, Швайцарія 170, Англія 180.—, Японія 205.—, Данія 231.—, Бельґія 567.—, Італія 572. Причини доріжні ріжні. В Злучених Державах надвишка золота, зменшенне вартости паперових гроший, податки, видатки, транспорт, недомагання в продукції. В усіх державах можна запримітити, що сирівці, півсирівці й фабрикати є дешевші, а харчі, мясо й збіжжа дорозше.

НАЙШОВ ДИТИНУ И 20 ТИСЯЧ ДИНАРІВ У ПЕЛЕНКАХ.

Білгородські ґазети звідомляють: На дорозі, що веде до Білгорода, найдено дитину в пеленках. Немовля лежало в рові при дорозі. Селянин, який ішов рано до міста з молоком, найшов дитину й забрав її з собою до хати. Селянин недавно був оженився, а як приніс немовлятко своїй жінці, жінка вибухнула плачем, бо підозрівала, що чоловік їй невірний... Чоловік боронився як міг, але ніщо йому не помогло й мусів віднести дитинку назад до міста. Бажаючи вспокоїти жінку, чоловік покорився й відніс дитину на першу поліційну станицю. Розповів тут усе, як і де найшов дитину. Коли перешукали дитину, найшли в пеленках 20.000 динарів. Молода пара тепер уже хотіла забрати дитину до себе і удержувати буде з найдених гроший. Але поліція рішила инакше: дитину могли забрати до себе, але гроші остали би в депозиті. Тому дитину віддали до захисту.

РІДКІ РІЧИ.

Англійський король Юрій I. підчас подорожі задержався був у голяндському селі.. Коли коні пристанули зажадав у гостинниці два-три яйця. Принесено йому яйця й казали заплатити за них 200 ґульденів. „Як жеж то — спитався здивований король, — чи яйця у вас, то така рідкість?". „Даруйте відповів корчмар — яєць маємо досить, але королі у нас рідкість". Король осміхнувся й заплатив.

Проти безробітних у Петербурзі.

БЕРЛІН, 10. березня. — З Петербурга наспіли вісти, що там вибухли були вчера поважні заворушення безробітних.

Безробітні домагались, щоби влада признала жінкам і дітям безробітних право бодай раз в день одержати страву в прилюдних їдальнях у місті. Одначе влада відкинула се домагання. Тоді безробітні зібрались на велику демонстрацію проти влади. До них ще приєднались і робітники, що симпатизують з акцією безробітних, і всі разом двигнулись великим походом.

Проти демонстрантів большевицька влада вислала війско, яке розігнало їх багнетами.

Богато робітників ранено й арештовано.

СІМОНС ВИБРАНИЙ.

БЕРЛІН, 10. березня. — Німецький парлямент приняв сьогодня в третьому читанню законопроект про іменованне дра Валтера Сімонса тимчасовим президентом німецької републики.

НІМЕЧЧИНА І ЛІҐА.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 10. березня. — Рада Ліґи Народів ухвалила, що не признає Німеччині жадних спеціяльних умов при приступленню в члени Ліґи Народів.

НІМЕЧЧИНА І КОЛЬОНІЇ.

ЖЕНЕВА, ШВАЙЦАРІЯ, 10. березня. — Сюди прибув німецький кольоніяльний знавець Людвик Шольц і переконує членів Ради Ліґи Народів, про потребу признання Німеччині кольоніяльні посілости задля розвитку її промислу і торговлі.

МАРКС ПРЕМІЄРОМ ПРУСІЇ.

БЕРЛІН, 10. березня. — Пруський сойм вибрав нині бувшого премієра Німеччини, а відтак Прусії, другий раз на становище пруського премієра. Він одержав незначну більшість голосів.

КОШТ ПОХОРОНУ.

БЕРЛІН, 10. березня. — Похорон першого президента Німеччини Фрідріха Еберта коштував $10,000. Парлямент ухвалив що держава перейме сей кошт на себе.

ПЛАТНЯ ДЛЯ ВДОВИ ПО ПРЕЗИДЕНТІ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 10. березня. — На основі закона про пенсії для вдів і сиріт по державних службовиках вдова по покійному президенті Німеччини Еберта одержує місячно 141 долярів.

Її приятелі хотять внести в парламенті проект на підвишку сеї платні.

КАЙЗЕР І КАТОЛИЦТВО.

БЕРЛІН, 10. березня. — Тутешній дневник Берлінер Таґеблят пригадує колишню подію, як бувший кайзер Вільгельм II. заборонив княгині Анні фон Гессе покинути протестантизм і перейти на католицьку віру. Колиж вона таки не змінила своєї волі, він до неї написав:

„Рід Гогенцоллернів викидає Вас споміж себе і забуває, що Ви істнуєте".

Вона прожила 82 роки і померла тому 7 літ.

АРЕШТУВАЛИ ПОЛЬСЬКУ ҐРАФИНЮ.

ПАРИЖ, 10. березня. — Тут арештовано польську ґрафиню Марію Франковську, жінку перського князя Ракаджіна Мірзи Кадяра, за фалшиві чеки, якими, купувала тут дорогі камінї, автомобілі одіння і т. д.

Княгиня є вдовою по польському офіцирі, котрий згинув у війні.

ЛІҐА БУДУЄ НОВИЙ ДІМ.

ЖЕНЕВА, 10. березня. — Секретаріят Ліґи Народів виготовив плян нового великого будинку Ліґи народів і домагається признання фонду у висоті 8,000,000 франків.

ПОЛЬСЬКІ БАКСИ.

ЖЕНЕВА, 10. березня. — Рада Ліґи Народів радила між іншим також і над польськими почтовими баксами в Данціґу. Нарада була тайна, в якій рішено успокоїти Польщу.

ВІЙНА В МАЛІЙ АЗІЇ.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 10. березня. — До війни з турецькою армією виступило 5,000 Курдів.

ПОМЕР ЛЬВОВ.

ПАРИЖ, 10. березня. — Тут помер на удар серця перший революційний премієр Росії князь Львов.

УМЕР ПОЛЬСЬКИЙ КОМПОЗИТОР.

ПАРИЖ, 10. березня. — Тут помер польський композитор Моріц Мошковський, учитель Падеревського.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„Великі границі" малих держав.

Анґлія повалила проти-военний плян Бенеша через те, що він був за „далекоідучий".

По сьому пляні виходило, що Анґлія мала-б оборонювати всі держави, що приняли-б сей плян. По підписанню того пляну вона мала-б у випадку війни іти на поміч всяким европейським державам і державкам. Що більше не тільки Велика Британія, але її домінії мали-б іти боронити загрожені війною, а обняті пляном держави.

А се вже було для Великої Британії за далекоідуче і вона відкинула.

Відкинула з обережности, бо знае, що над Европою висить і далі марево війни, в яку вона не спішиться встрявати, а також з політичного розрахунку зі своїм віковим суперником і скритим ворогом Францією.

*
* *

Франція ставши з ласки Анґлії й Америки побідником у світовій війні, хоче сю ролю використати для установлення своеі верховлади на континенті Европи, а по змозі і ширше на земській кулі.

Задля сього вона наробила собі в середущій Европі „великих" малих державок, штучно позліплюваних, як Польща, Чехо-Словаччина, Румунія, Югославія, які мали бути її муром проти Німеччини і проти советської Росії.

Франція готова держачи Німеччину в кліщах при помочі тих державок напасти на Росію і розпорядити собі з нею по свому і тоді ґаздувати по свому у цілій Европі.

Але ануж піднесеться рух проти Франції і тих її дрібних союзників? Ануж получаться: Росія, Німеччина, Мадярщина, Туреччина, Болгарія, а з ними ще і народи, що тепер хвилево в неволі Польщі, Румунії, Югославії, деж запорука, що ті три останні славетні союзники Франції не тріснуть, а разом з ними не полетить і французька верховлада в Европі? Франція се добре знае і хоче „асекурації" границь і для себе і для своїх союзників. Чех др. Бенеш, за намовою Франції, предложив такий плян загальної взаїмної асекурації „союзників". Вистарчило-б, щоб Велика Британія підписала цей плян і тоді вона була-б обовязана боронити французькі границі Франції і її союзників. Тоді Франція малаби свободу рухів до розбудови своеї верховлади в Европі.

*
* *

Але не тільки знае Франція свої пляни. Знае їх і Анґлія. І не тільки знае, але й не хоче їх. Бо не хоче і то не від нині тоі непрошеноі французькоі верховлади в Европі і поза Европою.

І тому британський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн тільки повторив традиційну політику Анґлії, коли сказав французькому премієрови Едуардови Ерріотови, що Анґлія не хоче пляну Бенеша, але натомісць готова дати Франції іншу асекурацію її границь. Він сказав, що Анґлія ґотова підписати договір про забезпечення границь Франції і Бельґії перед наіздом Німеччини, але нічого більше. Заявив теж, що Анґлія радить теж втягнути до умови Німеччину.

Се Ерріотови не подобалося, бо на його думку Франція сама знае, що мае робити.

Але Чемберлейн відповів, що Анґлія також думае про добро Франції і радить їй втягнути Німеччину до договору, бо інакше Німеччина піде з Росією проти неі.

Для сього е вже готовий плян Німеччини. Вона хоче підписати умову з Францією про ненарушимість теперішних французьких границь, з тим, що німецько-чеські і німецько-польські границі мають бути отворені для переговорів на будуче.

— Се, каже Еріо, видае Чехо-Словаччину і Польщу Німеччині. На се Франція не згодиться, а особливо, щодо Польщі, з якою вона підписала військовий оборонний союз.

— Се, каже Чемберлейн, і в інтересі Польщі, бо їй ліпше мати тіснійші границі, але певні, аніж ширші, а не певні. А кромі того, каже він, се не діло Франції журитись Польщею.

— Так, каже Ерріо, тоді лишім се питання Польщі до вирішення.

— Лишім, — відповідае Чемберлейн.

І лишили Польщі, значить оставили все старому.

*
* *

Ані нема пляну Бенеша, ані нема пляну німецького, ані ніякого іншого (бодай покищо) і Франція мусить журитися, що буде завтра з її верховладою і з „великими границями" й малих союзників.

А Анґлії того тільки треба. Вона все підставить ногу Франції, коли ся візьметься будувати свое панування в цілій Европі і поза Европою.

„УКРАЇНА" МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Наприкінці 1923 року проф. Михайло Грушевський на запрошення Всеукраїнської Академії Наук переїхав з Відня до Київа. Гомоніли, що його мали обрати на президента Академії але так не вийшло: він дістав лише катедру історії України при Академії.

Одною з перших справ, коло яких заходився проф. Грушевський по своїм повороті до Київа, була справа відновлення колишньої „України". Це йому пощастило. Від минулої осени журнал виходить знову — тепер як орґан історичної секції Всеукраїнської Академії Наук. Головний провід залишився в руках проф. Грушевського, а видання перебрало на себе „Державне Видавництво України".

З тих осіб, що давнійше були головними співробітниками „України", багатьох вже нема на світі. Помер Іван Франко, який у 1914 р. ще брав доволі близьку участь в „Україні", померли академіки Федір Корш та Олексій Шахматов, помер Орест Левицький. На їх місце прийшли инші люде, почасти й давнійше звязані з „Україною", а почасти зовсім нові.

Коли поминути ці зміни в особах, то відновлена „Україна" мало чим відріжняеться від давнійшої. Вона, як і ранійше, приносить богато цікавого з минулого України, але від злоб біжучого дня свідомо відгороджуеться. Та в умовах нинішнього українського життя було б і трудно вільним голосам відгукатись на злоби дня. А щоб у певних чинників не зявилась охота „комунізувати" що „Україну", як вони „комунізують" Україну без лапок, — для цього редакція наперед просить не присилати їй нічого такого, що „безпосередно належить до історії комуністичної партії та революції".... Це, мовляла, входить у сферу инших видань.

Таким чином, границю між „Україною" та істнуючою на Україні владою проведено виразно. „Ми вас не чіпаемо— не чіпайте й ви нас".

Переказуемо далі зміст кількох найцікавійших статей і заміток, надрукованих у першій подвійній книзі відновленої „України".

Найдавнійша стінопись княжої України.

При археольоґічних дослідах найдавнійшої на Україні архитектурної памятки — храму Спаса у Чернігові — була відкрита решта старої росписи яка відноситься до XI. століття.

Роспись уявляе собою окремо намальовану постать стоячої святої. Це жінка ще молодих років, зі свіжим повним обличчам, з книжкою в лівій руці. На святій звичайна одіж червоно-брунатного коліру.

Проф. Микола Макаренко, який провадив дослідами, називае цей образ „памяткою першорядної ваги". Дві фотоґрафії, приложені до його статті, дійсно показують, що маемо тут до діла з видатним твором стародавнього українського малярства.

Між иншим, проф. Макаренко згадуе про особливі труднощі, яких йому довелось зазнати при дослідах. Де-які кола громадянства „ставились неґативно до роботи, робітників і самої мети роботи". Баби „збирались на площі й, показуючи пальцем на собор, передавали одна другій: „Дивись, вже похилився! От-от скоро спаде, так підкопали!"... Були й такі представники інтеліґентних кол, що писали „доношення" до начальства... Словом, провінція залишилась провінцією, як була за часів Гоголя.

Мумії на Україні.

Полковник Яків Лизогуб збудував у 1690 р. церкву в своїм маетку Седневі, 25 верств від Чернігова. Під церквою тепер викрито погребище з 22 трупами, в яких добре збереглися поховані в них тіла.

У труні з датою 1754 зберігся небіщик, одягнений у шовковий жупан з визирунками. Майже на всіх трупах збереглась суха шкіра. У всіх трупів збереглись пясті рук і стопи ніг, з пальцями й нігтями. Збереглось богато одежі: вишиваний підризник, парчові поручі та епітрахіль, білий серпанковий покрівець, пять очіпків, шапка з блакитної тканини, дитяча шапочка, два „кораблики" то-що.

Очевидна річ, що це не правдиві мумії, як в Єгипті, а лише муміфіковані тіла й річі. Мабудь, що якісь особлив івластивости ґрунту й повітря причинились тут до цього наслідку.

Коліївщина в світлі новознайдених матеріялів.

Про велике гайдамацьке повстання в 1768 році, відоме під назвою Коліївщини, вже досить багато писалось, але все-таки де-які моменти досі залишились невисвітленими.

Між инщим, досі вважалось не зовсім певно встановленим, що сталося з провідником повстання Максимом Залізняком.

Молодий співробітник Академії п. Осип Гермайзе висвітлюе всі неясні моменти на підставі нових документальних матеріялів, які він знайшов в архиві київського ґенерал-ґубернатора. Це акт слідчої комісії, яка перед 157 літами допитувала полонених гайдамаків, у тім числі й самого Залізняка. Збереглись усі запитання й відповіді, зберігся й присуд, а також звіт про його виконання.

Переказати зміст усіх знайдених актів нема змоги. Скажемо лише два слова про долю Залізняка.

Вирок випав йому такий: „Бить кнутом, дать сто пятьдесять ударов, и вырезав ему ноздри и поставя на лбу и на щеках указные знаки сослать в Нерчинск в каторжную работу вѣчно".

Екзекуцію над Залізняокм і 69 його товаришами викоанно в Орловськім форпості, в Новоросії, на березі р. Бога якраз проти татарської слободи Голти, на яку свого часу були напали Залізнякові гайдамаки під проводом сотника Шила.

По дорозі в каторгу Залізняк зробив спробу втікти. Було це 1. падолиста 1768 р. у Котельві, нині Охтирського повіту на Харківщині. Залізняк умовившись з 51 товаришем „розбив караул и выломав двери и отбив у солдат 10 ружей и у козаков копья и ружья", утік. 33 душі віткачів удалось скоро піймати; в їх числі був і Залізняк; пізніще ще заарештовано двох, а 16 так і не спіймали. Наприкінці 1668 або на початку 1769 р. Залізняк вже сидів під арештом у Москві й очевидно був згодом одісланий туди, куди послав його судовий вирок — у Нерчинськ на каторгу.

Заповіт Олександра II.

М. Корнилович розшукав у 1917 році в однім з петербурзьких архивів копію заповіту царяОлександра II. Заповіт був написаний у 1876 році в Лівадії й до сього часу ніде ене був оголошений. В автентичности копії не можна сумніватись, бо власною рукою Олексадрна III. на ній написано, що вона годиться з оригіналом.

У заповіті е таке цікаве місце:

„Онъ не долженъ забывать, что могущество Росіи основано на единствѣ государства, а потому все, что можетъ клониться къ потрясенію всего единства и къ отдѣльному развитію различных народностей, для нее пагубно и не должно быть допускаемо".

Переклад:

„Він не повинен забувати, що могутність Росії полягае на едности держави, а тому все, що може повести до захитання цеі едности й до особливого розвитку ріжних народностей, е для неї згубним і не повинне допускатись".

„Він" — це наслідник престолу Олександер III. Як знаемо, він совісно виконав те, що батько йому заповів у цім уступі. Спеціяльно що до „особливого розвитку" українського народу він значно поширив заборони Олександра II. і загнав українство в такий глухий кут, що, здавалось, воно вже ніколи звідти не визволиться.

Царська відозва до Українців.

Сергій Єфремов подае зі свого приватного архиву текст відозви, яку на початку війни розкидали з літаків царські аґенти над австрійсько-українською територією. Передрукоуемо цю інтересну відозву, причім дуже прохаемо товариша-складача уважати на її оригінальни правопис і нічого в нім не зміняти.

Ось текст відозви:

„Наші закордонні брати.

Наступив велики час, — час борби славянства за свою будучність.

Кождий, в кім пливе кров славяньстка, в тую сьвятую для нас минуту, повинен оказати ділу борби щирую поміч в зависимости від свого положеня — щоб доказати всью духову силу нашого великого племени.

Австрия начала війну против славяньства в рядах своїі армії поведе против славян тих же братів славян.

Австрійскії русини і чехи мають підняти оружіе против своїх братів?

Вспомніт братя цілу історию борби Росиі на Балканьскім півострові.

На вістрях рускіх бобнетів була принесена свобода Болгариі.

Великою для нас буде нагородою, если тіже бобнети въ теперішній борбі принесуть свободу незовисимій чешскій державі і зеднають всіх Сербів в королевство.

Беручись за оружіе в війні не Росиею початій. Росия бере велике історичне діло славянства і кождий славянин в икій би армії не був не ворог нам, а брат і друг.

Австрия в моменті теперешнім не поскупить для Вас братя заманчиві обцинкі і буде обицать Галичанам і Чехам то, чого Ви безуспіху домагались в мирній и правильній борбі.

Щоби перетягнути на свою сторону Австрия говорить Вам, що при успіху Росия зробить для Вас тількі то що заложить Богемскую губернію.

Лож — лож — лож!

Братя славяне як тількі зійдуть ея армії руская и австрійская. Кидайте оружіе і ідіть до нас зяднатисья в тій великій борбі славянства против германизму!"....

Чим це не зеркало нинішньої большевицької українізації? Змінились тільки шляґворти: тоді це була славянська ідея, а нині — третій інтернаціонал.

Радянин.

Найшли.

Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слів велику силу
Тай більш нічого.

ДО ВП. ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ДЕЛЕҐАТІВ:

Наслідком безглуздих проектів, квестийонуючих права відділових урядників бути делеґатами на 16-ту Головну Конвенцію У.Н. Союза, до головної канцелярії напливае много запитів в тій справі, на які головна канцелярія в сю пору не всилі осібно відповідати.

Щоби з того не вийшло баламуцтво і шкода для орґанізації, сим стверджуеся, що правними делеґатами на слідуючу 16-ту Конвенцію У.Н.С., яка розпічнеться 6-го квітня с. р. в Рачестер, Н. И., в гали готеля Сенека, 303 Гудсон, Аве., е всі ті делеґати, котрих імена були оголошені в Свободі ч. 53., з 6-го марта с. р. без огляду чи ті делеґати е нашими відділовими урядниками, або ні.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ У. Н. СОЮЗА:

С. ЯДЛОВСЬКИЙ, гол. предсідатель.
І. КАШТАНЮК, гол. рек. секретар.

ЗВІТ ФІНАСОВИЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ.

В користь підмоги українському студентству в Европі за місяць січень і лютий 1925.

Імя „Опікуна"	Ч. Студ.	доляри
Т-во Запорожська Січ, від. 117, У. Н. С., Ню Йорк	85a, 86a	5.00
Т-во Вільні Козаки м. Львова, Ню Йорк	348	5.00
Українська Пар. в Бейон, Н. Дж. (о. І. Захарко)	35a, 82a	5.00
Т-во Сокіл в Клівленд, О. (С. Степанок)	307	5.00
Т-во Вільні Козаки в Рачестер, Н. И. (Н. Кухний)	17a, 70a	30.00
Бр. Св. Арх. Михаїла, Стемфорд, Конн. (С. Корівчак)	15a	30.00
Українська Парохія в Бейон, Н. Дж.	18a,	5.00
Український Горожанський Клюб, Еллентавн, Па. (Г. Пилюк)	277	10.00
Т-во Сокіл, в Клівеленд, Огайо. (С. Степанок)	307	5.00
Укр. Парохія, через о. Івана Захарка в Бейон, Н. Дж.	35a, 82a	5.00
Укр. Т-во Зоря, в Ню Йорку (П. Гаврис)	49	20.00
Т-во Вільні Козаки м. Львова (С. Кучма) Ню Йорк	348	5.00
Вп. Яків Миськів, Санквойт, Н. И.	267	15.00
„Опікун" Н. Н.		10.00
Разом		155.00

Вислано до Української Ст. Ради у Львові	80.00
Вислано до Т-ва Прихильників Освіти у Відни	50.00
Вислано до Спілки Укр. Студентів в Берліні	25.00
Разом	155.00

Кошти висилки оплачено зі складок членів товариства.

УКРАЇНЦІ:—

Польща відвічний ворог-кат руйнуе невпинно усі політичні й культурні предбання минулих днів, боротьби нашого народу за свої людські природні права.

Сповнюють заїло свої заповіти як дикі, люті звірі. Замало їм **загарбаної української землі;** замало їм податків поневоленого села, видертих жандармськими баґнетами; замало їм крови й життя соток найлучших синів українського народу, замучених у тюрмах.

Кров-податки, кайдани і тюрма — се вільні права варшавської конституції на Західних Землях України.

Широко розвели наступ на Українську Школу. Хотять потоптати природні права української мови; посіяти зловіщою рукою в душі української дитини зерна отруї, віроломности і зради до свого народу, повеличатись подвигами найлютійших катів. Пятий рік шлють вони озброену поліцію та цілі ватаги тайних аґентів на виклади **Українського Університету у Львові.** Розгонюють виклади; рабують майно, книги, наукові прилади й документи; переводять сотки трусів і ревізій, та замикають до тюрми професорів і студентів.

Але ні тюрми ні кайдани, болі й терпіння не зломлять духа живого українського народу у рідному краю. Високо держать наші браття український прапор та власними силами духа і майна борються за наше спільне визволення. **Найпевнійших борців за народню справу виховае тільки своя українська рідна школа.**

Громадяни! Чиж не соромно нам, американським крицунам, щоб не зрозуміти народнього довгу-обовязку, — удержати Українські Високі Школи у Львові і тимсамим помогти у їх змаганнях, у їх боротьбі.

Не забувайте, що найбільші діла повстають тільки волею і жертвами усіх.

Всякі жертви шліть на адресу або Обеднання у Филаделфії, або просто до Львова, або на адресу нашого товариства, але шліть.

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30 E. 7th Street, - - - - New York, N. Y.

ЗА Т-ВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:
Омелян Коцко, голова; **Рост. Комарницький, секр.; Ольга Кулик,** скарбник.

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
бувший Голов. Рекорд. Секретар У. Н. Союза.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ А СЬОГОРІЧНА ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ.

(Продовження)

Однак не відрічи буде згадати а опісля застановитися, яких і котрих то членів Укр. Нар. Союз стратив, а тоді переконаємся, які члени були в організації і покажеся головна причина їх виступлення.

Та серед уїдання ворогів, серед критики „твердих", „поступовців" та прихильників зцерковщення нашої організації, серед цькування на уряд нашої організації зі сторони других конкуренційних організацій, головна екзекутива Укр. Нар. Союза мала теж і деякі признання. Були се наперед признання, — аж дивно сказати, — від наших найзавзятійших ворогів. Коли уряд Українського Народного Союз виступив на конвенції зі заявою, що реформа мусить бути переведена, сі вороги закричали, що вона не мусить бути переведена. Коли уряд говорив і писав, що стейтові уряд примушують нашу організацію зробити реформу, вороги кричали, що стейтові уряди до сього не примушують та що се собі самі урядники таку кручку придумали. Тепер, коли Український Народний Союз перевів реформу, тоді якраз сі вороги, що так пятнували Український Народний Союз та його уряд, стали збиратися заводити реформу у себе. Се було мовчаливе признанне зі сторони сих ворогів, що уряд Українського Народного Союза мав слушність, що державні власти справді примушують перевести реформу, що стейтові закони справді реформу наказують, що стейтові уряди дійсно думають сі закони виконувати, що запомогові організації дійсно мусять до реформи взятися.

Була серед Українців в Америці одна організація, яка нової реформи перевести в себе не хотіла. Вона мала осідок в стейті Ню Йорку, але стейтовий уряд для запомогових організацій її зараз примусив задержати всяку організаційну роботу в тому стейті. Перенеслася та організація до другого стейту, щоби звідти робити бизнес не звертаючи уваги на волю стейтових урядів. Вона думала, що стейтові закони се панські витребеньки, а не захорона людий перед шкодами. Доля сама закпила собі гірко над поступовими оборонцями; прийшла зараза, і в організації навмерло стільки членів, що організація [illegible] обіцяних посмертних запомог, що організація мусіла проголосити себе банкротом та замкнути бизнес на все. В той спосіб болючим живим досвідом вчила доля тих, що не вірували. Лишень жаль для жертв сього банкротства казав мовчати про тяжку науку для членів поступової організації та про те мовчаливе признанне, яке з того банкротства вийшло для урядників нашої організації.

Оставші при нашій організації члени бачили се добре. Вони бачили, як розвивався Український Народний Союз від часу реформи, як він ріс фінансово. По відступленню всіх, що мали відступити, прийшов новий, кращий час, і число членів Українського Народного Союза почало знова рости, поки наша організація остаточно не зросла знова до поважного числа членів. Вона нині є маєтково й чисельно найповажнішою українською організацією на чужині, справдішною гордостю для українського народа.

Коли переглянути в той спосіб історію Українського Народного Союза, то ми побачимо з неї наперед, що наша організація, як зрештою всяка друга жива інституція, змінялася. З організації малої вона росла на більшу. З місцевої організації вона обхопила всю українську іміграцію в Америці від Аталянтійського до Тихого Океану. З організації з малими, сталими вкладками, невистарчаючими на сплату обіцяних членам добродійств вона перейшла на організацію розметову, яка покищо давала забезпеку виконання сих зобовязань, але в будучности грозила руїною; тому вона остаточно перейшла на найновійшу асекураційну систему рівних вкладок, обчислених після віку члена при приступленню до організації. В той спосіб вона стала на певній основі; після певних обчислень найбільших рахункових знатоків такі вкладки вистарчають і все вистарчуть на заплаченнє тих всіх запомог, які Союз тепер за ту вкладку обіцює.

За час своєї історії Український Народний Союз мав хвилі вагання, застою, навіть занепаду в числі членів. Але коли не брати рік, але десятки, як се все береться, коли говориться про такі організації, обчислені на десятки й сотки літ існування, то Український Народний Союз все йшов уперед, і маєтково, і чисельно, і щодо свідомости та вірности своїх членів.

З історії запомогових організацій в Злучених Державах можемо пізнати, що подібну історію, як Український Народний Союз, переходили й другі організації. Вони теж починали в організацій, які обіцювали річи, яких не могли сповнити за ті гроші, які вони обіцяли від своїх членів стягати. Вони теж мусіли переміняти фінансову організацію й зміняли на розмет, а відтак на одиноку справедливу та певну засаду, засаду плачення рівної вкладки після віку члена при приступленню до організації. Котрі організації не перейшли на сю систему, ті організації мусіли збанкротувати. Банкротства організацій примусили стейтові власти видавати закони, які наказували, які вкладки запомогові організації мають побирати від членів. Нині котра організація не побирає відповідних вкладок, то її стейтовий уряд розвяже.

Все те знова опирається, як дім на фундаменті, на одній великій правді, що члени організації не можуть взяти від організації того, чого вони в організацію не вложили. Організація не дає членам за дармо нічого. Кождий цент, який організація видає, мусить бути зложений в організацію або зароблений урядом через складанне ощадностий на процент. Котра організація обіцювалаби нині членам щось такого, чого вона доконати не може, то стейтовий уряд її сейчас потягне за обманьство до відвічальности. Коли організація обіцює своїм членам якесь нове добродійство, то вона мусить зараз доказати стейтовим урядам, звідки вона возьме на се фонди. Коли вона на новину фондів не має, то стейтовий уряд її не дозволить новини заводити. Стейтовий уряд її пригадає, що най так кравець крає, як йому матерії стає.

Пізнавши се, ми можемо тепер приступити до розгляду конвенційних проєктів.

Передконвенційні Проєкти.

Коли читаємо передконвенційні проєкти в Свободі, завважати можна в них много ріжних гадок. Сі проєкти є доказом, що наші члени інтересуються У. Н. Союзом. Сі проєкти се виміна гадок членів, дискусія членів над добром У. Н. Союза. Кожда щира дискусія чи критика приносить в кінци якусь користь для справи. Друкованнє передконвенційних проєктів забирає чимало місця в Свободі, однак вони всеж таки приносять якусь користь. З проєктів маємо нагоду пізнати і почути, що загал членів домагається від гол. конвенції та як члени розуміють організацію Тому треба дати признання навіть тим, що подадуть хочби не зовсім підходячі проєкти. І вони через те, що починають дискусію, що заставлять людий думати про справу, приносять деяку користь.

Щоби, однак, сі проєкти дали добрий успіх, на се треба, щоби кождий проєкт розглянути спокійно й поважно заздалегідь. Подумати, подивитися, як в других, розважити, а відтак приняти те, що добре, а відкинути те, що не підходяче. Такою дискусією ми покажемо, що ми свідомий і зрілий нарід. Щоби розглянути як слід кождий проєкт, я думаю поділити сі проєкти на групи.

Застановімся наперед про **плаченнє вкладок до У. Н. Союза до означеного часу.**

Я бачу з проєктів, богато членів і делєгатів ставить домаганнє, щоби члени Українського Народного Союза, котрі платили вкладки через 20 чи там 30 років, були на дальшє звільнені від вкладок. Значить, член, відбувши в організації сих 20 чи 30 літ, сповнивши [illegible] всі свої обовязки [illegible], мабуть вже до смерти відтак вкладок не платити, а [illegible] сього його родина малаби мати право до відшкодовання.

Думка по части добра. Такі річи справді мають деякі організації. Ся думка має за собою навіть розумну основу, бо прецінь людина заробляє добре лишень до якогось часу, а відтак уже його заробкова сила слабне, і тоді вже й мала вкладка для нього стає тягаром. Тому добре булоби, щоби такого чоловіка на старі роки від вкладки звільнити.

Поти думка добра. Але лишень поти. Дальше вже проєктодавці слушности не мають. Вони саме пишуть так, немовби тим членам, що тепер є в нашій організації, за ті вкладки, які вони платять тепер, звільнити по упливі 20 або 30 років членьства від вкладок. Вони забувають, що звільнити 20,000 членів від вкладки по 20 або 30 роках, значить з гори не пустити в касу Союза кількасот тисяч долярів. Вони не рахуються з тим, що теперішні вкладки, які ми платимо, вже так обраховані урядовими рахмістрами, щоби ми всі платили свої вкладки після літ та свого обезпечення **до самої смерти.** Се значить, якби ми зменчили ту вкладку, або звільнили декого від її частини, або звільнили декого по певнім часі, — що на одно виходить, — то зараз не стане кількадесять або кількасот тисяч долярів, себто не вистарчить на заплаченнє кількадесять або кількасот посмертних. Значить, наша організація наробить цілу масу обіцянок-котрактів, яких вона пізнійше сповнити не буде могти. А се значить те, що державні власти, що мають нагляд над запомоговими організаціями, які хоронять членів від пустих обіцянок організацій, заборонять організації таке робити. Се моглоб виглядати декому на полоханнє здорово-думаючих людий. Кому се справді так виглядає, то я попрошу того написати сейчас листа до котрогонебудь стейтового уряду для запомогових організацій та спитати його, чи може Український Народний Союз за ті вкладки, які він тепер побирає, звільняти своїх членів по 20 або 30 роках членьства. Ніякий стейтовий уряд не відмовиться дати відповіди на такий запит, і всякий цікавий може мати урядову відповідь у своїх руках.

А якийже вихід зі сеї справи? А як се зробити так, щоби се справді було заведене в нашій організації?

Коли ми справді хочемо завести в нашій організації таку новину, — а вона, як я сказав висше, добра — то на те нема инчої ради, як лишень приказати ухвалою, щоби ті члени, які хочуть бути звільнені від своїх вкладок по 20 або 30 роках членьства, платили до організації висші вкладки й сими висшими вкладками складали ті гроші, які вони булиби зложили, якби від вкладок не були звільнені. [illegible] такої ухвали нема ніякої. Як конвенція ухвалить звільнити членів від вкладок на старість, але відповідно піднесе вкладки, то проти сього уряди стейту не можуть мати нічого. Стейтові рахмістри обчислять, чи наша підвишка відповідна, а коли знайдуть, що вона вистарчає, то стейтові урядники дадуть нам дозвіл завести новину. Як підвишка не буде вистарчати, то вони нам на новину не дозволять, хочби ми навіть приняли сі ухвали на конвенції всіми голосами. Якби відтак уряд ми вибрали не знати який, але вкладки були за низькі і стейт заборонив заводити новину, то стейт розвяже організацію, якби організація його не послухала.

Я вже тепер знаю, що хтось зараз скаже: „А що то в нас мало гроша? А півтора міліона долярів нащо?" Але так скаже той, хто не застановився над тим, що в нашій організації є тепер коло 17,000 членів та що доки всі ті члени вимруть, ми маємо наскладати коло 17 міліонів долярів. Хто подумає собі над тими 17 міліонами долярів, той певно не перестане думати над тим, якби чим скорше рвати з того півтора міліона міліона долярів.

Коротко кажучи, коли головна конвенція ухвалить піднести відповідно оплати членів на фонд посмертний і резервовий, то буде можна з чистою совістю та без клопоту з урядами обіцяти звільнити членів від вкладки по 20 або 30 роках членьства. Розуміється само собою, що коли будемо звільняти від вкладок по 30 роках членьства, то піднести вкладку менче, а коли буде ухвалюватися звільнити людий від вкладки по 20 роках членьства, то треба піднести вкладку о богато більше.

Розуміється теж, що можливо завести й спеціяльну клясу для тих членів, що схочуть приступати до організації на тих основах, щоби вони були звільнені по 20 або 30 роках членьства. Тоді одні члени стоялиби в організації на тих основах, що тепер, а другі на нових. Се, річ ясна, можливе, але се потягнулоби за собою сейчас конечність заведення нового діловодства та викликалоби потребу значного розширення канцелярії.

Як я сказав вже у горі, нічого неможливого тут нема. Можна завести всякі полекші, які члени хочуть, але хто має розуму досить ставити таке внесенне, повинен мати й розуму й відваги досить сказати, що нігде в світі нема нічого даром, що все коштує гроші, і показати, де й звідки сі гроші взяти. Коли до кождого такого проекту додасться, як покрити його кошти, тоді певно все буде найкраще. Ставити проект, а не вказати жерела покриття його коштів, се значить проекту зовсім не ставити. Хто поставить проект та покаже, як його перевести в життє, той вже не лишень кидає думку, але робить перший крок до його здійснення. Той справді будує нашу організацію, скріпляє її силу.

Для кращого передискутовання сеї справи додам ще се, що хто лишень хоче занятися сею справою близче, може найти богато даних на се по асекураційних компаніях. Добреби було, щоби всі проектодавці порівнали зі собою, скілько платять ті люди, що обезпечуються в асекураційних компаніях так, щоби платити ціле життя, а кілько платять в тих самих компаніях ті, що хочуть бути звільнені по кількадесяти роках плачення.

(Дальше буде).

ПОДЯКА.

Невмолима смерть забрала нам ненадійно нашого найдорощого Мужа та Батька — незабутої памяти Дмитра Андрейка. Все своє трудяще життя Він був нашим любячим дорогим Опікуном, справдішним Мужем та Батьком, котрий своєю тяжкою та невсипущою працею не лиш дав нам спроможність людської екзистенції, але й виховав свої діти на інтеліґентних, независимих людий та добрих громадян. Тим більш болюча наша втрата, що не тільки втратили ми того, кого так безмірно любили та котрий нас так з серця любив, але що він не вспів уже докінчити виховання двох улюблених синів — Юрія, що студіює медицину в Европі, та малолітного Романа, що ходить до шкіл тут в Америці.

Та Господь знає, що робить. Не нам Божі —діла судити. Нам лишається лиш молити Всевишнього, щоби дозволив нам перенести сей тяжкий удар та докінчити для нашого найдорощого Покійника — виховання моїх синів, наших братчиків. Ми віримо, що Бог нас не опустить.

В тій вірі утверджує нас те спочуття, яке з приводу смерти нашого найдорощого Покійника стрінуло нас з боку українського громадянства того, серед котрого Пкійний так довго трудився. Ми дякуємо з глубини серця всім тим, хто в тім тяжкім досвіді поспішив нам з потіхою та словом співчуття, а так саме тим, хто в тих тяжких годинах виявив свою память про нашого найдорощого Покійника.

Дякуємо отже Українській Шкільній Раді міста Ню Йорку, зокрема її голові п. Ілії Гузареві, пп. учителям українських шкіл, товаришам Покійника, та дорогим діточкам шкільним, що перші поспішили зі спочуттям, що почтили Покійника трема вінками та участію в похоронах, відпровадивши його аж на місце вічного спочинку. Дякуємо з осібна Українському Нар. Союзови і Тов. Молодіжи в Ню Йорку за память і присланне вінців.

Дякуємо Хвальній Управі Українського Народнього Союза, а зокрема її голові п. Семенови Ядловському, та голові редакційної комісії „Свободи" о. Н. Струтинському, п. редакторови В. Лотоцькому та иншим членам управи У. Н. Союза, що також поспішили віддати послідну прислугу покійному довголітному їх співробітникови і відвели його аж до вічної домівки.

Дякуємо дальше Вп. Отцям, Николі Підгорецькому та Володимирови Лотовичеви з Бруклина, за їх останню духовну прислугу для покійника — за їх щирі молитви над його труною та над його гробом, де вони Його не лиш з священичого покликання, але справді щирим християнським та українським серцем супроводжали.

Дякуємо вкінци всім иншим громадянам і знакомим, Його товаришам, заступникам товариств і приватним людям, всім, хто поспішив з потіхою, хто явився на похорони, хто якнебудь проявив свій жаль за дорогим нам Покійником. Наше горе велике, але потіхою в нім було спочуття широкого загалу та пошана, яку з усіх сторін оказано памяти нашого найдорощого.

Бог заплатить усім за їх щире, християнське серце і за те, що нашого Мужа і Вітця почтили згідно з його заслуженим життям.

Ню Йорк, 1925.

В імени власнім і сина Юрія, що в Европі

Ольга Андрейко, вдова
Стефаня і Ольга, дочки
Юрій і Роман, сини.

— Знаєте, дуже люблю лижвування.

— Якжеж це. Алеж ви, пані, не лижвуєтеся?

— Я не лижвуюся, але мій перший чоловік лижвуючись [illegible]

ВИМАГАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІН-

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

124.

Ром, Н. Й.

Подаю отсих пару стрічок, котрі уважаю, за користні для будучности У.Н.С.:

1. Домагаюся, коли член стоїть на 500 або 750 дол, а хоче змінити на більше, то не рахувати, як нового члена, але, як старого, бо що платив до тепер, то всьо пропало би. Є богато членів, щоби підбільшили, але неможуть.

2. Коли член належить до організації більше, як десять літ, то конвенція повинна зробити для старих членів, якийсь опуст.

3. Календарі видавати коштом У.Н.С., але в такім форматі, як був перед війною на 250 сторін друку і не оголошувати на 8 сторін Шамокін, бо і так там не поїде ніхто нічого купувати, а тамошні знають, де штори. Шамокін не є Шикаго.

4. Головні урядники нехай зістануть ті самі, бо видно, що їх робота є користна для українського народу.

5. піднести ще раз гадку злуки всіх українських запомогових орґанізацій в одну орґанізацію і тоді другі народи будуть з нами рахуватися, бо увидять, що в нас є сила.

6. В молодечім Союзі, коли дитина стоїть від 1 до 18 літ життя, то таким дітям звертати якісь проценти, так, як роблять другі асекурації. Їх аґенти вештаються від хати ди хати, обіцюють Бог знає що, а люди наші записують свої діти до чужих, бо кажуть, що там ліпше.

Дмитро Іванців.
дел. від. 121.

———o———

125.

Бриджпорт. Конн.

При надходячій конвенції У. Н. С. булоб добре, щоб кождий відділ, котрий посилає на сю конвенцію свого делеґата наперед пару тиждні́в, подав свої проєкти, і як член У.Н.С. хотілиб, щоб наша орґанізація до другої конвенції так в двоє зросла! Ось я подаю всім членам своїм проєкти, і най кождий член бере всі проєкта під розвагу, котрі можуть бути користні, а котрі шкідливі.

1. Часопись Свобода, щоби виходила на 6 сторін друку.

2. Щоби часопись Свобода виходила 7 день включаючи неділю. Щоби члени У.Н.С. не купували в неділю ворожих ґазет. І хоть би раз в тиждень було писано про наше жіноцтво в Америці.

3. Щоб дітям, котрі будуть через довший час стояти в укр. мол. Союзі, після їх 18 років життя, якусь часть звернути, або зарахувати до повнолітних вкладок, після теперішних систем.

4. Щоб дозволено дітей українських родин орґанізувати, а котрі не належать до Українсь- Народного Союза, вписувати домолодечого департаменту.

5. Щоб ухвалити орґанізаторам, хто тільки зорґанізує кандидата до У.Н.С. дати всім більшу премію, як за повнолітні, так і за діти, бо теперішна премія зовсім за мала.

6. Щоб конвенція ухвалила хто з членів прожиє 75 літ життя, а членкиня 65 років, звільнити від місячних вкладок.

7. Щоб всі члени і членкині вибрали чесних делеґатів на сю конвенцію.

8. Щоб всі члени роздумали наперед перед конвенцією, чиб не можна було побудувати сиротинець для тих сиріт, членів і членкинь і разом для старців мущин і женщин, котрі не годні працювати, а щоб могли дожити свого віку, при такім сиротинци.

9. Щоб слідуюча конвенція відбулася так само за чотири роки, як було дотепер.

Михаїл Гальнович.
член від. 69.

126.

Бруклин, Н. Й.

З нагоди зближаючоїся конвенції У.Н.С. ставлю слідуючі точки:

1. Щоб 17. конвенція могла відбутись в місті, де находиться дім У.Н.С., то є в Джерзи Сити, Н. Дж., або в Ню Йорку, щоби делеґати мали нагоду бачити власність і маєток У.Н.С.

2. Щоби конвенція відбувалася, що 3 роки.

3. Конвенція, щоб відбувалася раз на завше в місяцю маю т. є в половині місяця, через се, що части в цвітню трафляються свята.

4. Перебранне урядовання раз на завше в місяці липни.

5. Часопись Свобода, щоб позістала денником на далі і тільки з більшим поучаючим матеріялом.

6. Конечно потреба, щоби У. Н.С. мав власний дім, т. є. дім сиріт і убогих, тогди власний гріш бувби інвестований в своїй власнсоти, а член в часі якогось випадку мігби сміло запукати в двері свого дому.

7. Головний уряд, щоби не робив жадних змін по конвенції, але провадив так, як конвенція поручить.

8. Календар най рішає конвенція, щоби то рішення вистарчало до другої головної конвенції, а не що року видавати референдум для членів.

9. §. 115., т. є. Інспектори і їх обовязки усунути, бо інспекторами є головні урядники по відділах. Вони працюють і уважають на весь порядок, а інспектори назначені після §. 115., завади і більш нічого.

10. Секретарі відділів, щоби побирали, якусь платню з головної каси У.Н.С., бо кождий секретар відділу є робітником Союза і працює в користь головної орґанізації. Ми знаємо се що кожда компанія оплачує своїх аґентів.

Редакційну комісію, чи комітет змінити, а дати назву „Комісія Справедливости". Така комісія малабися складати з 3-ох або пятьох членів. Її обовязки полагоджувати деякі непорозуміння, а так само і не допустити до них, завідувати редаґованнєм і провадити просвіту для членів Союза.

12. Член, коли платить до головної Каси через 15. літ, то по 15 літах повинен дістати опуст, т. є процент від своїх гроший, що року, бодай що-то.

13. Що до молодечого Союза т. є, коли дитина платить не менше 10 літ і переходить в члени в дорослих в такім разі молодечий союз нехай звертає половину вложеної суми родичам.

Коли дитина платить 15 літ і більше, в такім разі, щоби родичі були управлені до двох третих звороту!.

14 принимати діти до молодечого союза і нечленів. Тим способом У.Н.С. покаже і дасть пригадку для всіх Українців в Америці, що плекає і підтримує духа народного, як не в родичах. то в їх дітях.

15. Видавати раз у місяць, якусь діточу бібліотеку, нехай дітвора привикає і вчитуєсь в своїх повістях а не чужих.

Стефан Заблоцький.
дел. від. 203.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів і членкинь Тов. „Українська Січ", від. 170, що місячні збори відбудуться в пятницю, дня 13. марта 1925, в гали Тов. Нар. Дім (на долині міста) о год. 7-мій веч. На денному порядку є важні справи до полагодження, як справа представлення, яке відограється заходом Тов. 15. марта і другі важні справи. Тому проситься шанових тов. і товаришок прибути на ці збори численно. — Й. В—й, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбудесь в суботу, дня 14. марта, в Народнім Домі, 72 Моріс Стр. Проситься членів явитись на сей мітинґ і вирівнати свої залеглости. Котрий член не вирівнає свого довгу буде суспендований. — Й. Крайник, предс.; Н. Демкович, кас.; Семен Кусень, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, подає до відома всім своїм членам як місцевим так і позамісцевим, що місячний мітинґ не відбудеся в неділю, дня 15. марта, тілько в понеділок, дня 16-го марта о 7-ій годині вечером в гали У. Н. Дому під ч. 367 St. Paul's Ave. Причина є та, що наш Хор є запрошений на концерт до Bayonne, котрий устроює наш славний молодий співак Іґн. Палажій. Богато наших членів поїде на сей концерт і через те мітинґ переноситься з неділі на понеділок на день 16. марта 1925. Пригадується членам, що тільки сей місяць є ще без вступного. Тому користайте з сеї полекші і приводіть своїх знайомих та сусідів і вписуйте їх в члени до Бр. і У. Н. Союза, щоби вразі якої біди на чоловіка мали якесь обезпеченне. Також записуйте свої діти до Союза, бо діти наші то будучність нації. Коли Ви їх молодими не запишете, то будьте певні, що як підростуть то і буком не заженете його до своєї рідної орґанізації, бо загубиться між чужими. Тож кличу до Вас батьки і матері: записуйте свої діти до своєї рідної орґанізації, бо тілько в своїй рідній орґанізації навчиться любити своє рідне. — Василь Гіль, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Повідомляється Товаришок і Товаришів, що квартальний мітинґ відбудеться дня 15. марця сего року в домі д. Теодора Фединяк при ул. Henry і Carnegie St., Linden, N. J., о год. 3-ій пополудни. Проситься всіх прибути на означений час, бо маєм деякі важні справи до полагодження і ті нові кандидати, котрі стараються о членство У. Н. Союза нехай прийдуть зі своїми аплікаціями, а ті, що ще не отримали своїх аплікацій проситься також прийти і їм аплікації виповниться. Приступайте і других намовляйте, бо се остатний місяць, в котрім принимається всіх членів без вступного, тож користайте з нагоди. — А. Антонів, голова; В. Моссора, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Е. Шевченка, від. 156, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, щоби кождий член і членкиня сходилися на мітинґи і платили свої місячні вкладки, щоби не залягали по 2 і 3 місяці вкладок, бо в противнім разі будуть суспендовані. Мітинґи відбуваються кождої другої неділі по першім в домі т. Николи Іщук під ч. 708 McJenic St. точно о 3-ій годині пополудни. Квартальний мітинґ відбудеться дня 15. марта. Взивається всіх членів і запрошується також тих, котрі хочуть вступити до Тов. і Союза, щоб прибули на мітинґ і вписались в члени, користаючи з цего, що тепер принимається до Союза без вступного. — Яцко Татик, предс.; Никола Купчак, кас.; Іван Чопик, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 82, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться 15. марта в гали парафіяльній о годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ і вирівнати свої довги. Неявившийся член на сім мітинґу заплатить кари доляр, а урядник 2.00 дол. — В. Ількі́в, предс.; А. Філовяк, секр.; Ів. Півінський, кас.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, дня 15. марта о 2. год. попол., в гали Укр. Нар. Дому при Волнат ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ, бо буде справозданє за 3 місяці, також будесь принимати нових членів до У. Н. Союза і бр. без вступного, бож се є остатний місяць. Тож хто еще не є членом так вельми цінної орґанізації, повинен сего місяця скористати з нагоди. — О. Невойда, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. св. Мих. Архист., від. 41, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеся дня 15. марта 1925, на 14 улици в Укр. Нар. Домі, о год. 2. пополудни. Обовязком кождого члена є явитися на сей мітинґ та вирівнати свій довг. Не явившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 2.00. — Т. Глива, секр.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 149, повідомляє своїх членів як позамісцевих так і місцевих, котрі на мітинґу не були, що річний мітинґ відбувся дня 15. лютого 1925, на котрім зістали вибрані нові урядники як слідує :Мих. Бойко, предс.; Михайло Коверко, заст.; Іван Цвайкус, кас.; Данило Стасів, заст.; Онуфрій Стецків, секр.; Гринько Мельник, заст. На мітинґу ухвалено, що мітинґи тепер будуть відбуватися в першу неділю по десятім кождого місяця, на гали п. Івана Цвайкуса, 616 Ingham St., о годині 2.30 пополудни. Кождий член обовязаний сповняти всі обовязки, які відділи ухвалив, в противнім разі стратить всі права і буде виключений з Братства. — М. Бойко, предс.; Іван Цвайкус, кас.; Онуфрій Стецьків, секр. 616 Ingham St.

НЮАРК, Н. ДЖ. Отсим подається до відома членам і всім інтересованим, що звичайні місячні мітинґи Товариства імени Михайла Грушівського, від. 219 відбуваються завсіди правильно о 8-мій годині вечером що другої суботи по першім кождого місяця в галі Української Православної Церкви в Нюарку під числом 35 Мортон улиці. Звичайний місячний мітинґ за март мати-ме місце в суботу, дня 14. марта б. р. Проситься всіх членів прибути на цей важний мітинґ, на котрім наш делеґат на конвенцію має дістати від нашого відділу докладні інструкції. Зголошуйтеся в члени! Не платиться вступного! Членами можуть бути старші, чоловіки, жінки і діти. — Григорій Дорощенко Михайлів, предс., секр. М. Коцюк, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Уряд Бр. св. Петра і Павла, від. 165 в Борнсайд Шікаґо, Ілл., повідомляє членів, що місячний мітинґ відбудеся дня 16-го марта сего року в гали І. Подґурник, Е. 93 ул., точно о годині 7-ій вечером. Кождий член має явитися на мітинґ, бо будуть дуже важні справи до полагодження. На мітинґу будесь принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без вступного. — Стефан Коцоловський., секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла Арх., від. 142, повідомляє, що чвертьрічний мітинґ відбудесь о год. 7.30 вечером в суботу, 14. марта в гали засідань, 83 Livinston Ave. На порядку нарад справозданнє контролі і другі важні справи. Неявившийся член або урядник заплатить кару після статута. — Андрій Полівчак, предс.; Янко Лещак, кас.; Петро Остапчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим подаєсь до відома ччленам тов. „Любов", від. 45, що збори місячні відбудуться в неділю, 15. марта в домі тов. Нм. Горожан о годині 2-ій пополудни. Проситься членів, щоб точно зійшлись на час, бо суть деякі справи до полагодження. — Теодор Малик, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Норт Ґудман. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеся дня 15. марта в неділю о 2. годині пополудни, в Тов. домі, 1258 Heral St. Всі члени мають явитися на сей мітинґ бо будуть важні справи до полагодження. Буде вибір іншого секретаря. Пригадуєсь членам, що сей місяць принимається до У. Н. Союза і до відділу без вступного членів дорослих і дітий, тож користайте з нагоди стати членом найбільшої і наймогучійшої орґанізації і вписуйте свої діти. — Н. Головка, предс.; Н. Третяк, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеся в неділю, дня 15. марта зараз по Служби Божій в гали церковній. Проситься всіх членів явитися на сей мітинґ. Кождий має вирівнати свої місячні вкладки. На тім мітинґу будеся принимати нових члені вдо Тов. і У. Н. Союза без вступного. Тож Товариші старайтеся вписати своїх кревних і знакомих хоч по одному до свого товариства. — Петро Музика, секр.

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх членів, що квартальні і надзвичайні збори відбудуться дня 15. марта, точно о год. 3-ій пополудни. Обовязком кождого прийти і вирівнати вкладку бо інакше буде суспендований. Проситься членів хто має нових кандидатів, щоби припровадив на сі збори. Вступ буде вільний до Товариства і до Укр. Нар. Союза. Неявившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1.00. — Михаїл Федас, предс.; Василь Сенишин, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 2-ій годині пополудне в неділю, дня 15. марта в Укр. Школі, 212 Президент ул. На порядку нарад є товариські справи до рішення. Приниматись буде нових членів до Січи і У. Н. Союза без вступного. Користайте з доброї нагоди. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — О. Зубар, предс.; Гр. Яськів, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 4-ій годині попол., в неділю, 15. марта в гали Укр. Клюбу, 17 Washington St. На порядку нарад суть ріжні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару після ухвали. — В. Мандзій, предс.; С. Пилипишин, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, подає до відома своїм членам так місцевим як і позамісцевим, що чвертьрічний мітинґ відбудеться дня 15. марта о год. 2-ій попол. в гали під словенським костелом. Обовязком кождого члена рішучо явитись для полагодження важних справ. Неявившийся член заплатить кару 1 доляра, а урядник 2 дол. Контрольори зволять явитись на галі о год. 1-ій для провірення книг відділу. — Петро Глодич, предс.; Ст. Зайшлий, секр.